

Naravoslovni dan: ČUTILA

PREDEN SE ODPRAVIŠ NA POT, PONOVI ZNANJE O ČUTILIH

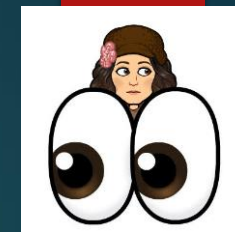
VSEBINO PRIPRAVILA: ANKA PREMROV

GRAFIČNO UREDILA: URŠKA ŠPAREMBLEK

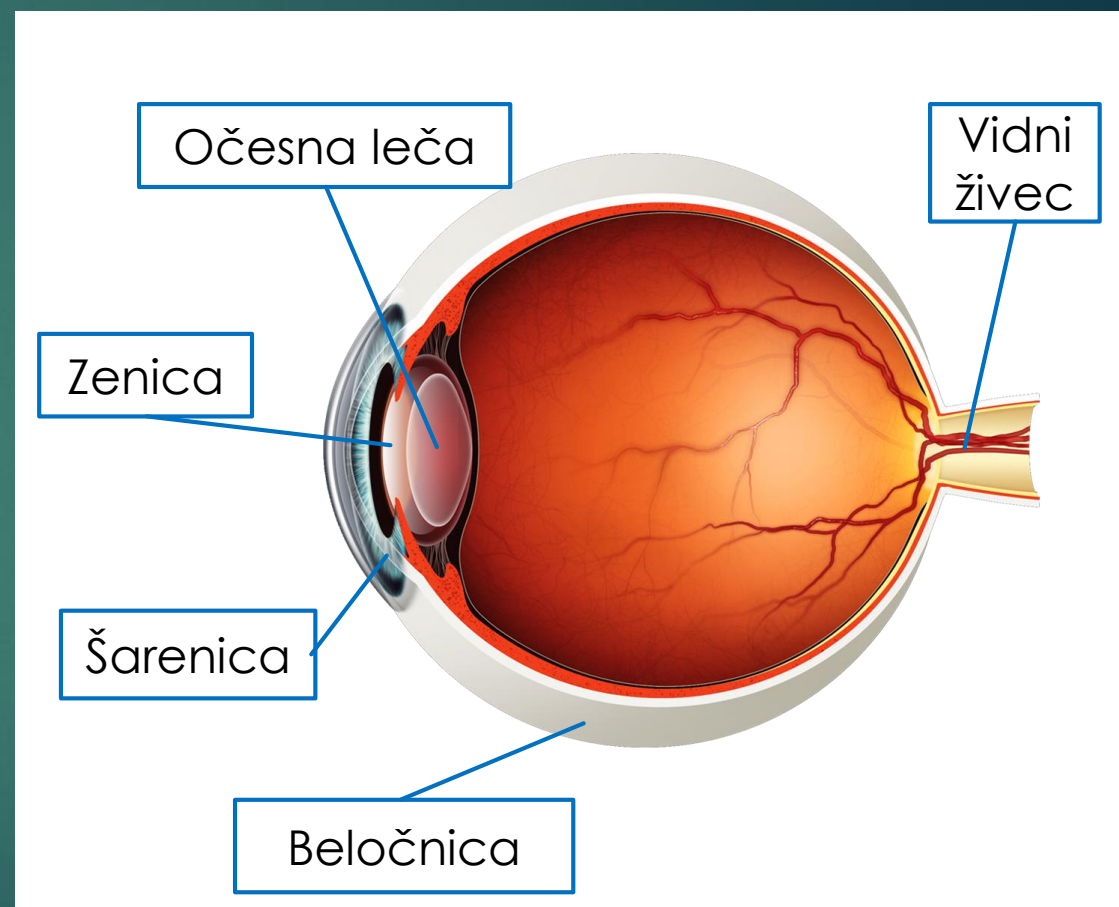
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA, NOVEMBER 2020

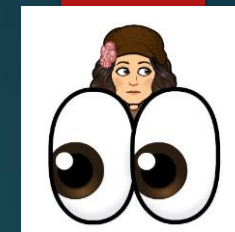
Oko – čutilo za vid

- ▶ Očesi sta z mišicami pritrjeni v očesni votlini in omogočata obračanje očesa. Sporočilo potuje po **vidnem živcu** v **možgane**.
- ▶ Oko razloči svetlobo, obliko, barve. Skozi zenico vstopa svetloba. **Zenica** se večja in manjša, odvisno, koliko je svetlobe (več kot je svetlobe, manjša je zenica).
- ▶ Za zenico je **očesna leča**, ki svetlobo zbere in jo usmeri na notranjo stran očesa, kjer nastane slika, ki je obrnjena na glavo. Sporočilo o sliki potuje po **vidnem živcu** v **možgane**, možgani prepoznajo sliko in jo prav obrnejo.

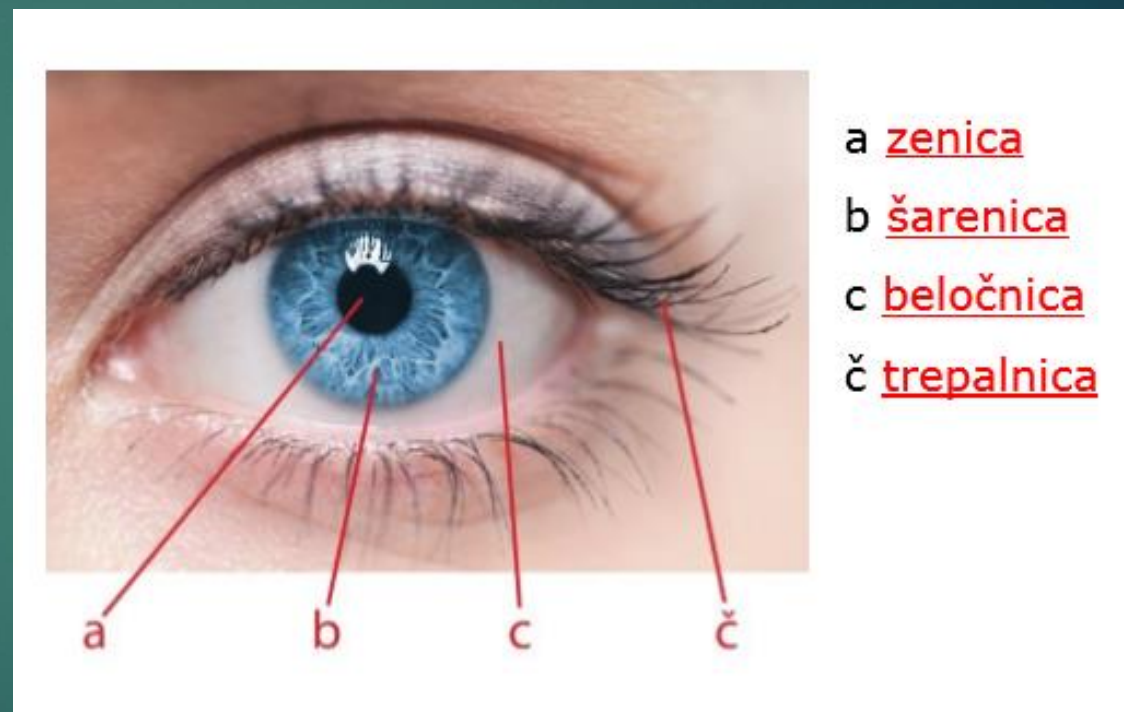

OKO – čutilo za vid

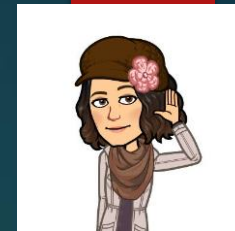

Naloge očesa:

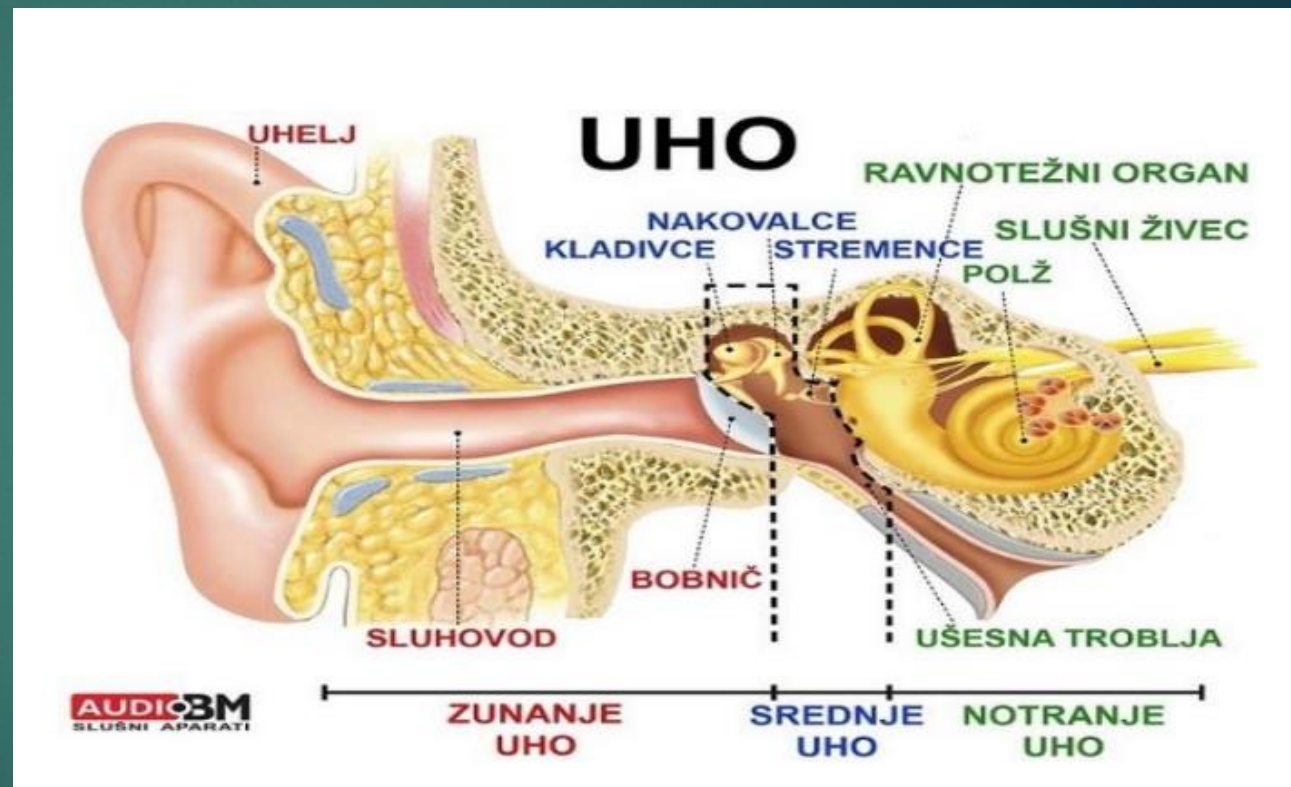
- ▶ **trepalnice** varujejo oko pred prahom,
- ▶ **obrvi** zadržujejo znoj,
- ▶ **veka** varuje oko pred nevarnostmi,
- ▶ **očesne mišice** premikajo oko v vse smeri,
- ▶ **zenica** se širi in oži glede na svetlobo in temo ...

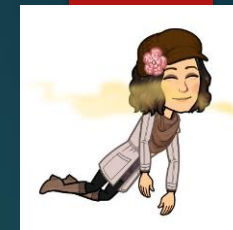
UHO – čutilo za sluh

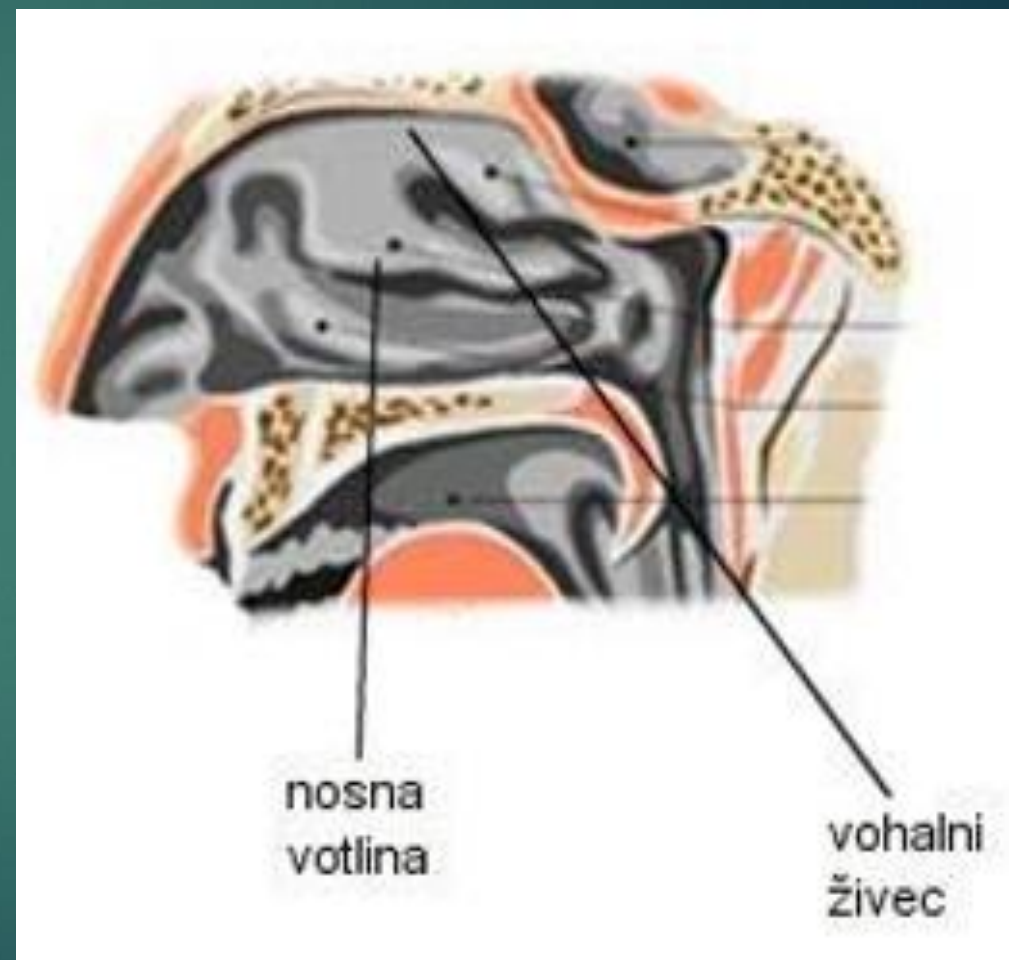
- ▶ **Uhelj** zbere zvočne valove in jih usmeri po **sluhovodu** do **bobniča**. Ta se zaradi zvoka zatrese. Tresljaji se prenesejo na **tri slušne koščice**, od tam pa na tekočino v **ušesnem polžu**.
- ▶ Dražljaji se po **ušesnem živcu** prenesejo v **možgane**, kjer se zavemo, kaj slišimo.
- ▶ **Z ušesi poslušamo, z možgani slišimo.**

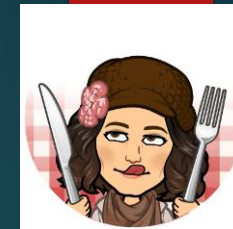
NOS – čutilo za voh

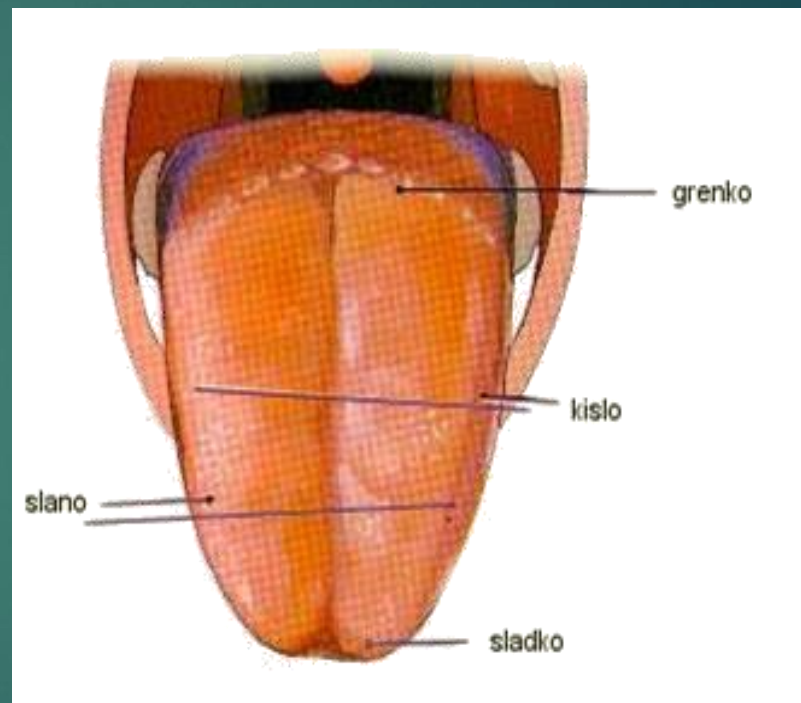
- ▶ Dihanje skozi nos je bolj zdravo kot dihanje skozi usta, saj **dlačice v nosu** zrak očistijo, zrak se ogreje in navlaži.
- ▶ V nosu so **čutnice**, s katerimi spoznavamo snovi v zraku. Po **vohalnem živcu** se dražljaji prenesejo v **možgane** in možgani prepoznajo vonj.
- ▶ Kadar imamo **zamašen nos**, **slabše okušamo**, ker sta ti dve čutili povezani.

JEZIK – čutilo za okus

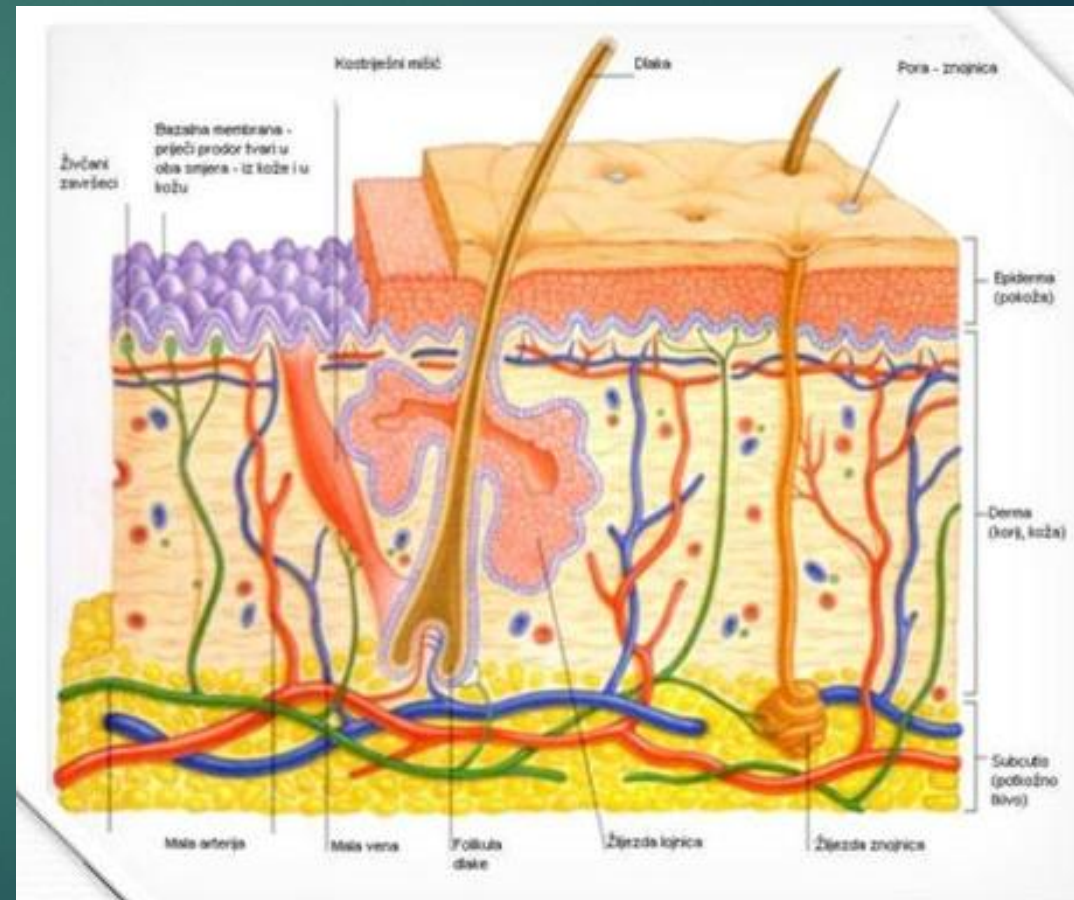
- ▶ Jezik je **mišica v ustni votlini**, ki ima hrapavo površino.
- ▶ Tu so **brbončice**. V njih so **okušalne čutnice**, ki razlikujejo 4 glavne okuse: **kislo, sladko, slano, grenko**.
- ▶ Okušalne čutnice so povezane z **okušalnimi živci**, ki pošiljajo sporočila v **možgane**.
- ▶ **Možgani** prepoznajo **okus**.

KOŽA – čutilo za tip, mraz, vročino in bolečino

- ▶ Skozi kožo preko **različnih sprejemnikov** prihajajo v naše možgane različna sporočila iz okolja.
- ▶ Zaznamo:
 - **temperaturo,**
 - **dotik,**
 - **pritisk,**
 - **bolečino,**
 - **obliko ...**

Viri in literatura

- ▶ <https://www.bitmoji.com/>
- ▶ <https://www.kissclipart.com/five-senses-clipart-the-sense-organs-clip-art-n7ktjk/>

Opomba: Slike in določeni deli besedila so intelektualna last avtorjev. Najina vloga je bila v zbiranju in oblikovanju gradiva za osnovnošolsko uporabo.

Vsebino Pripravila: Anka Premrov

Grafično uredila: Urška Šparemblek

OŠ Notranjski odred Cerknica, November 2020